

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mirosław Czaplą
POWIAT MALBORSKI
Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Pałka
POWIAT KRAKOWSKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Joanna Potocka-Rak
POWIAT CIECHANOWSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Mirosław Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezdeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/48/23

Warszawa, 23 marca 2023 roku

Szanowny Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na korespondencję z 3 marca 2023 r. (znak: BPS.DKS.KU.0401.2.2023) w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz ustawy – Prawo oświatowe (druk senacki nr 912) poniżej przedkładam opinię Związku Powiatów Polskich.

Kwestia zdrowych i pełnowartościowych posiłków ale także zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków w jednostkach oświatowych i żłobkach oraz klubach dziecięcych ma niebagatelne znaczenie z punktu widzenia dbałości o młode pokolenie Polaków. Jednakże w ocenie ZPP przedmiotowy projekt ustawy charakteryzuje zbytnia i niepotrzebna kazuistyka.

I. Zapewnienie posiłków

Przepisy w aktualnym brzmieniu nie stanowią żadnej bariery i nie wymagają uelastycznienia, gdyż jednoznacznie wskazują, że żłobki, kluby dziecięce, szkoły i przedszkola zapewniają możliwość korzystania z posiłków/wyżywienie. Tak ogólne sformułowanie obowiązku, daje pełną swobodę w jego realizacji z uwzględnieniem uwarunkowań konkretnej jednostki, potrzeb dzieci i młodzieży, a także możliwości finansowych zarówno po stronie danego podmiotu ale przede wszystkim rodziców. Korzystanie z posiłków ma bowiem charakter odpłatny: rodzice ponoszą koszty zapewnienia cateringu, a w przypadku przygotowywania posiłków w danej placówce najczęściej tzw. wsadu do kotła. Jednostka ponosi pozostałe koszty organizacyjne tj. wynagrodzenie pracowników czy utrzymanie stołówek. Nie można także zapominać, że zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków na terenie jednostek oświatowych ma charakter żywienia zbiorowego

na co wprost wskazuje §2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Nie sposób zatem wymagać, aby jednostki systemu oświaty czy też żłobki i kluby dziecięce zapewniały standardy właściwe ofercie proponowanej przez prywatne restauracje.

Nie ma jednak możliwości odniesienia się do ewentualnych skutków projektu, ponieważ projektodawcy nie przedłożyli Oceny Skutków Regulacji. **W ocenie Związku Powiatów Polskich projekt wywoła skutki finansowe zarówno po stronie budżetów jednostek samorządu terytorialnego jak i budżetów poszczególnych gospodarstw domowych.**

Szczegółowo Związek Powiatów Polskich zgłasza następujące uwagi:

- a) ewentualne zapewnienie jeden raz w tygodniu posiłku wyłącznie roślinnego powinno wynikać z potrzeb i decyzji dzieci/rodziców (tak jak to ma miejsce obecnie), a nie być odgórnie nałożonym obowiązkiem;
- b) brak akceptacji ze strony dzieci dla diety w pełni roślinnej (szczególnie przez cały dzień) może także doprowadzić do marnotrawienia żywności. Wydaje się, że o ile warzywa czy owoce są częścią zbilansowanego posiłku dzieci zjadają je chętniej niż, gdy poza nimi nie mają nic do wyboru. Dodatkowo smak posiłków wegańskich bywa specyficzny, co może stanowić problem dla dzieci, które z domu wyniosły zupełnie inne przyzwyczajenia żywieniowe. Jaki dowód mają więc projektodawcy na poparcie tezy, że dieta roślinna przyczyni się do przeciwdziałania marnotrawieniu żywności?
- c) czy projektodawcy oszacowali o ile wzrośnie koszt wyżywienia dziecka w dniu kiedy oferowana będzie dieta wyłącznie roślinna (wegańska)? Weganizm charakteryzuje się bowiem rezygnacją ze spożywania nie tylko mięsa, ale także innych produktów pochodzenia zwierzęcego tj. nabiału (w tym jajek) oraz miodu. Nie można bowiem zgodzić się z twierdzeniem, że nie będzie problematyczne spełnienie zapisów projektu w tym zakresie, ponieważ już teraz praktykowane są bezmięsne piątki. Dieta bezmięsna oferowana w piątki w większości jednostek nie jest bowiem tożsama z dietą wegańską. Stosowanie zamienników dla produktów pochodzenia zwierzęcego tj. wegańskie śmietany, jogurty czy roślinne zamienniki jaj zwiększy znacząco koszty posiłku i jego przygotowania. Skutek finansowy w tym zakresie poniosą rodzice, którzy za zakup tego typu produktów będą musieli zapłacić w ramach opłaty za wyżywienie. Ale koszty poniosą także jednostki, zapewniając przygotowanie czy zamówienie tak różnorodnych posiłków (wzrosły koszty pracy, wysoka inflacja oraz wzrost cen towarów i usług).
- d) dodanie zapisu o umożliwieniu wyboru diety w zależności od potrzeb zdrowotnych ucznia uważamy za element, który wywoła niepotrzebne wątpliwości interpretacyjne (czym bowiem jest potrzeba zdrowotna i na jakiej podstawie będzie ona oceniana?), a także może wpłynąć na nieuzasadniony

wzrost kosztów. Czy projektodawcy zdiagnozowali aktualnie brak spełnienia specjalnych potrzeb żywieniowych dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych czy jednostkach oświatowych? Udokumentowane medycznie nietolerancje zawsze są podstawą do dostosowania oferty lub działań do potrzeb dziecka na podstawie indywidualnie zgłaszanych przez rodziców informacji w tym zakresie. Dodatkowo przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych zobowiązują, aby jadłospisy posiłków serwowanych dzieciom w jednostkach systemu oświaty zawierały wykaz składników poszczególnych potraw, tak aby zapobiegać ewentualnym reakcjom alergicznym.

II. Standard jakości powietrza

Wydaje się, że projektodawcy w sposób nie dość jednoznaczny uzasadnili propozycję w zakresie uwzględnienia standardu jakości powietrza. Obowiązujące przepisy zawierają już bowiem regulacje zobowiązujące do zapewnienia odpowiednich warunków w tym zakresie w jednostkach systemu oświaty oraz żłobkach i klubach dziecięcych.

Zgodnie bowiem z rozporządzeniem z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach aktualnie obowiązują następujące wymagania:

- 1) §9 ust. 1 – w pomieszczeniach szkoły i placówki zapewnia się właściwą wentylację;
- 2) § 12 – pomieszczenia, w których odbywają się zajęcia, wietrzy się w czasie każdej przerwy, a w razie potrzeby także w czasie zajęć.

Natomiast jak wskazuje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy:

- 1) §2 pkt 8 – w pomieszczeniach jest zapewniona temperatura co najmniej 20°C;
- 2) §2 pkt 18 – jest zapewniona możliwość otwierania w pomieszczeniu niewyposażonym w wentylację mechaniczną lub klimatyzację co najmniej 50% powierzchni okien;
- 3) §2 pkt 19 – pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci są wietrzone w ciągu dnia co najmniej 4 razy przez co najmniej 10 minut, o ile nie są wentylowane poprzez instalację wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej lub klimatyzowane.

Brak załączenia do projektu propozycji aktów wykonawczych (zmiany bowiem dotyczą delegacji do wydania przywołanych powyżej rozporządzeń) nie daje możliwości oceny skutków proponowanych rozwiązań. Jeżeli jednak, jak to wskazano w uzasadnieniu projektu, celem proponowanej regulacji jest nałożenie obowiązku zakupu oczyszczaczy powietrza czy też wykonanie instalacji zapewniających odpowiednią jakość powietrza to projekt powinien wskazywać na skutki, w tym finansowe proponowanego rozwiązania. Koszt oczyszczaczy powietrza oscyluje w granicach od kilku do kilkunastu tysięcy złotych co w perspektywie wszystkich jednostek, których zapisy projektu mają dotyczyć, oznacza skutek finansowy na poziomie kilkuset

milionów złotych. Co więcej – obowiązek ten ma być niezależny od skali zanieczyszczenia powietrza w miejscu, w którym znajduje się dana jednostka. W przypadku dobrej jakości powietrza oznacza to realizację interesu producentów i dystrybutorów systemów oczyszczania powietrza kosztem finansów publicznych.

Brak Oceny Skutków Regulacji, a także brak zabezpieczenia środków finansowych i wskazania źródła sfinansowania zmian proponowanych w projekcie stanowi naruszenie art. 167 ust. 1 i 4 Konstytucji RP. System oświaty boryka się obecnie z coraz wyższym niedoszacowaniem subwencji oświatowej, samorządy mają trudności w realizacji zadań własnych, a gospodarstwa domowe mocno odczuły olbrzymi wzrost cen towarów i usług, który nastąpił w ostatnim czasie. Nie bagatelizując omawianych zagadnień, Związek Powiatów Polskich uważa jednak, że jest to czas na zdecydowanie poważniejsze systemowe rozwiązania.

W związku z powyższym Związek Powiatów Polskich rekomenduje, aby na ten moment zaniechano prac nad przedmiotowym projektem ustawy, gdyż aktualnie obowiązujące przepisy w sposób wystarczający regulują kwestię zapewniania posiłków oraz jakości powietrza dzieciom i młodzieży.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Płonka